

Czwartek, 21 stycznia 2021 r.

P9_TA(2021)0018

Aresztowanie Aleksieja Nawalnego**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie aresztowania Aleksieja Nawalnego (2021/2513(RSP))**

(2021/C 456/12)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Rosji, a w szczególności rezolucję z 17 września 2020 r. w sprawie sytuacji w Rosji i próby otrucia Aleksieja Nawalnego ⁽¹⁾,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, europejską konwencję praw człowieka (EKPC) oraz Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
  - uwzględniając deklarację ONZ w sprawie obrońców praw człowieka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 9 grudnia 1998 r.,
  - uwzględniając Konwencję o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów (konwencja o broni chemicznej),
  - uwzględniając konstytucję Federacji Rosyjskiej, zwłaszcza rozdział 2, a w szczególności art. 29, który chroni wolność słowa, oraz międzynarodowe zobowiązania w zakresie praw człowieka, które Rosja podjęła jako członek Rady Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) oraz ONZ,
  - uwzględniając oświadczenia przewodniczącego Rady Europejskiej i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 17 stycznia 2021 r. oraz przewodniczącej Komisji Europejskiej z 18 stycznia 2021 r., wydane w związku z zatrzymaniem Aleksieja Nawalnego,
  - uwzględniając oświadczenia przywódców państw członkowskich UE w sprawie aresztowania Aleksieja Nawalnego po jego przybyciu do Moskwy,
  - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 1 października 2020 r.,
  - uwzględniając wyniki posiedzenia Rady do Spraw Zagranicznych z 12 października 2020 r. oraz porozumienie polityczne osiągnięte w sprawie nałożenia środków ograniczających na osoby związane z próbą zabójstwa Aleksieja Nawalnego,
  - uwzględniając wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach Nawalny przeciwko Rosji z 17 października 2017 r., Nawalny przeciwko Rosji z 15 listopada 2018 r. oraz Nawalny przeciwko Rosji (nr 2) z 9 kwietnia 2019 r.,
  - uwzględniając globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka, znany również jako europejska ustawa Magnickiego, przyjęty przez Radę 7 grudnia 2020 r.,
  - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Aleksiej Nawalny – czołowy rosyjski polityk opozycji, prawnik i działacz antykorupcyjny – ujawnił liczne przypadki korupcji z udziałem przedsiębiorstw i rosyjskich polityków, przeprowadził protestom publicznym w całej Rosji i stał się jednym z najważniejszych przywódców rosyjskiej opozycji;
- B. mając na uwadze, że Aleksiej Nawalny jest jednym z największych przeciwników władz rosyjskich i prezydenta Putina, a dzięki swojej determinacji i odwadze stanowi promień nadziei dla wszystkich osób w Rosji, które uważają, że wolność, demokracja, pluralizm polityczny i rozliczalność są możliwe w ich kraju;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0232.

Czwartek, 21 stycznia 2021 r.

- C. mając na uwadze, że 17 stycznia 2021 r. Aleksiej Nawalny został aresztowany na międzynarodowym lotnisku Szeremietiewo w Moskwie po powrocie do Rosji z Niemiec, gdzie był leczony po otruciu w Rosji, i odmówiono mu dostępu do jego prawników;
- D. mając na uwadze, że 18 stycznia 2021 r. w bezprecedensowym i pospiesznie zorganizowanym przesłuchaniu na posterunku policji Aleksiej Nawalny został skazany, pod nieobecność swojego adwokata, na 30 dni pozbawienia wolności i że czeka on na proces;
- E. mając na uwadze, że zatrzymano około 70 osób, w tym dziennikarzy i zwolenników Aleksieja Nawalnego, czekających na jego powrót;
- F. mając na uwadze, że za zgodą władz rosyjskich Aleksiej Nawalny został przetransportowany do Niemiec na leczenie, po tym jak 20 sierpnia 2020 r. został otruty; mając na uwadze, że w ramach wspólnego projektu sieci dziennikarzy śledczych, w tym zespołu dochodzeniowo-śledczego Bellingcat, udało się zidentyfikować kilku sprawców zamieszanych w próbę otrucia, przy czym stwierdzono, że wszyscy byli funkcjonariuszami służb bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej;
- G. mając na uwadze, że w szpitalu Charité w Berlinie stwierdzono, iż Aleksieja Nawalnego otruto środkiem paralityczno-drgawkowym z grupy nowiczków, które są bojowymi środkami paralityczno-drgawkowymi opracowanymi przez Związek Radziecki i Federację Rosyjską i dostępnymi tylko strukturom wojskowym i tajnym służbom w Rosji; mając na uwadze, że charakter zatrucia został potwierdzony przez szereg laboratoriów w Niemczech, Francji i Szwecji, a także przez Organizację ds. Zakazu Broni Chemicznej (OPCW);
- H. mając na uwadze, że zgodnie z konwencją o zakazie broni chemicznej próba otrucia środkiem paralityczno-drgawkowym uznaje się za użycie broni chemicznej, a stosowanie broni chemicznej przez kogokolwiek w jakichkolwiek okolicznościach stanowi poważne naruszenie prawa międzynarodowego i międzynarodowych standardów praw człowieka;
- I. mając na uwadze, że UE – wraz z partnerami międzynarodowymi – wezwała władze rosyjskie, aby dokładnie zbadały próbę zabójstwa Aleksieja Nawalnego przy użyciu zakazanego środka paralityczno-drgawkowego, by w pełni współpracowały z OPCW w celu zapewnienia bezstronnego dochodzenia międzynarodowego oraz by postawiły winnych przed sądem; mając na uwadze, że do tej pory władze rosyjskie nie przeprowadziły takiego gruntownego i bezstronnego dochodzenia, a Rosja wyraźnie odrzuca wszelkie wezwania do przeprowadzenia dochodzenia;
- J. mając na uwadze, że 15 października 2020 r. – wobec braku rosyjskiego dochodzenia i współpracy z OPCW – Unia Europejska nałożyła sankcje na jeden podmiot i sześciu obywateli Rosji zamieszanych w tę zbrodnię;
- K. mając na uwadze, że do próby zabójstwa Aleksieja Nawalnego doszło w okresie poprzedzającym wybory lokalne i regionalne w Rosji we wrześniu 2020 r., co jest szczególnie niepokojącym dowodem świadczącym o stanie demokracji, podstawowych wolności i praw człowieka w tym kraju;
- L. mając na uwadze, że rosyjska federalna służba penitencjarna oznajmiła, iż Aleksiej Nawalny został zatrzymany w oczekiwaniu na rozprawę sądową za naruszenie warunków wcześniejszego wyroku w zawieszeniu, dotyczącego tzw. sprawy Yves'a Rochera, podczas gdy w rzeczywistości wracał do zdrowia po próbie zabójstwa zorganizowanej przez władze rosyjskie;
- M. mając na uwadze, że w orzeczeniu z 17 października 2017 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł, iż Aleksiej Nawalny i jego brat Oleg zostali niesłusznie skazani za przestępstwa finansowe w tzw. sprawie Yves'a Rochera w 2014 r. oraz że sądy rosyjskie wydały „arbitralne i ewidentnie nieracjonalne” decyzje w tej sprawie, a także nakazał Federacji Rosyjskiej wypłacić obu braciom ponad 80 000 EUR odszkodowania i kosztów prawnych;
- N. mając na uwadze, że już wcześniej próbowano przerwać działalność polityczną i publiczną Aleksieja Nawalnego atakami, zatrzymaniami, aresztowaniami i wyrokami skazującymi; mając na uwadze, że władze rosyjskie wykorzystywały wcześniejsze umotywowane politycznie wyroki skazujące Aleksieja Nawalnego, aby uniemożliwić mu start w wyborach prezydenckich w Rosji w 2018 r.;
- O. mając na uwadze, że 18 stycznia 2021 r. władze rosyjskie wszczęły nową sprawę karną przeciwko Aleksiejowi Nawalnemu w związku z zarzutami o oszustwa związane z przekazywaniem pieniędzy różnym organizacjom charytatywnym;

Czwartek, 21 stycznia 2021 r.

- P. mając na uwadze, że prawo do wolności myśli, słowa, zrzeszania się i pokojowego zgromadzania się zapisano w konstytucji Federacji Rosyjskiej; mając na uwadze, że Federacja Rosyjska jest sygnatariuszem Powszechnej deklaracji praw człowieka i EKPC oraz członkiem Rady Europy, a zatem zobowiązała się do przestrzegania międzynarodowych standardów i zasad praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności;
- Q. mając na uwadze, że w opinii znanego, broniącego praw człowieka, rosyjskiego stowarzyszenia „Memoriał” w więzieniach w Federacji Rosyjskiej przebywa ponad 300 więźniów politycznych i religijnych; mając na uwadze, że UE solidaryzuje się ze wszystkimi dysydentami i narodem rosyjskim, którzy – pomimo zagrożenia dla ich wolności i życia oraz nacisków ze strony Kremla i władz rosyjskich – nadal walczą o wolność, prawa człowieka i demokrację;
- R. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie praw człowieka i praworządności w Rosji nadal się pogarsza, a władze systematycznie starają się dławić wolność słowa, ograniczać wolność zgromadzeń, utrudniać działania opozycji, reagować represjami na wszelkie działania służące ujawnieniu korupcji i tłumić aktywność rosyjskiego społeczeństwa obywatelskiego;
- S. mając na uwadze, że przypadki pogwałcenia prawa międzynarodowego na Ukrainie i w Gruzji, podobnie jak zabójstwa i fizyczna likwidacja przywódców opozycji na zlecenie państwa, jak w przypadku Borysa Niemcowa, Anny Politkowskiej, Siergieja Magnickiego i innych, pozostały bezkarne; mając na uwadze, że te liczne próby zabójstw poprzez otrucie i innymi środkami, a także odmowa współpracy w procesie sądowym w sprawie zestrzelenia lotu MH17 spowodowały, iż stosunki z Federacją Rosyjską osiągnęły najniższy poziom w historii;
- T. mając na uwadze, że od grudnia 2020 r. Unia Europejska posiada w swoim zestawie narzędzi globalny system sankcji za naruszenia praw człowieka, który jest wymierzony przeciwko osobom i podmiotom odpowiedzialnym za poważne naruszenia i nadużycia praw człowieka na całym świecie, dopuszczającym się takich naruszeń lub z nimi powiązanym;
1. wzywa do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia Aleksieja Nawalnego i wszystkich innych osób zatrzymanych w związku z jego powrotem do Rosji, bez względu na to czy są to dziennikarze, współpracownicy A. Nawalnego bądź popierający go obywatele;
  2. zdecydowanie potępia uwięzienie Aleksieja Nawalnego i jego zwolenników oraz politycznie umotywowane represje stosowane wobec nich przez władze rosyjskie, w tym z wykorzystaniem wymiaru sprawiedliwości; potępia ponadto zamach na życie Aleksieja Nawalnego i wyraża najgłębsze zaniepokojenie kurczeniem się przestrzeni dla opozycji politycznej, głosów sprzeciwu i społeczeństwa obywatelskiego w Federacji Rosyjskiej;
  3. w jak najostrzejszych słowach potępia postępowanie Federacji Rosyjskiej i uważa je za niewłaściwe dla członka Rady Europy i OBWE, który jest zobowiązany do przestrzegania podstawowych wolności, praw człowieka i praworządności zapisanych w Europejskiej konwencji praw człowieka oraz w Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych; zachęca Radę Europy i OBWE do podjęcia odpowiednich środków w celu oceny naruszeń zobowiązań podjętych przez Federację Rosyjską;
  4. przypomina, że zatrzymywanie przeciwników politycznych jest sprzeczne z międzynarodowymi zobowiązaniami Rosji, oraz nalega na odpolitycznienie sądownictwa i utrzymanie w mocy praw do rzetelnego procesu sądowego i dostępu do pomocy prawnej; wzywa Komitet Ministrów i państwa członkowskie Rady Europy do skorzystania z uprawnień zapisanych w art. 46 ust. 4 EKPC w celu skierowania do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka sprawy przeciwko Federacji Rosyjskiej w związku z uchybieniem zobowiązaniom państwa członkowskiego;
  5. wzywa władze rosyjskie, aby zaprzestały nękania, zastraszania, przemocy i represji wobec dysydentów przemawiających niezależnym głosem oraz by położyły kres powszechnej bezkarności, która doprowadziła już do śmierci wielu dziennikarzy, działaczy i obrońców praw człowieka oraz polityków opozycji, a także by zagwarantowały, że osoby takie są w stanie prowadzić działalność bez strachu o własne życie lub życie członków rodziny i bliskich;
  6. uważa, że próba zabójstwa Aleksieja Nawalnego i jego natychmiastowe aresztowanie po powrocie do Rosji mają na celu zniechęcenie do dalszego ujawniania przypadków poważnej korupcji popełnianych przez reżim oraz są częścią systemowego dążenia do uciszenia jego samego i opozycji politycznej oraz do odebrania głosu innym dysydentom w tym kraju, w szczególności w perspektywie zbliżających się wyborów parlamentarnych jesienią 2021 r.; uważa, że przez działanie w ten sposób reżim okazuje własnemu narodowi lekceważenie, bezwzględnie dąży do utrzymania władzy i pozbawia obywateli wszelkich szans na demokrację i wolność; wyraża solidarność z siłami demokratycznymi w Rosji, które z zaangażowaniem działają na rzecz otwartego i wolnego społeczeństwa;

Czwartek, 21 stycznia 2021 r.

7. podkreśla, że będzie uważnie monitorował sytuację Aleksieja Nawalnego i jego samopoczucie, zarówno fizyczne, jak i psychiczne, za które władze rosyjskie ponoszą wyłączną odpowiedzialność;
8. potępia wielokrotne stosowanie przez Federację Rosyjską bojowych środków paralityczno-drgawkowych wobec obywateli rosyjskich i przypomina, że stosowanie broni chemicznej w jakichkolwiek okolicznościach stanowi haniebną zbrodnię w świetle prawa międzynarodowego, a w szczególności na mocy konwencji o zakazie broni chemicznej; nadal nalega na władze rosyjskie, aby w pełni i całkowicie ujawniły OPCW program nowiczków oraz by bez dalszej zwłoki przeprowadziły dochodzenie oraz postawiły przed sądem i pociągnęły do odpowiedzialności winnych zbrodni popełnionej przeciwko Aleksiejowi Nawalnemu; ponownie wzywa do przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia międzynarodowego w sprawie naruszeń międzynarodowych zobowiązań Rosji w zakresie broni chemicznej;
9. wzywa Radę do zajęcia aktywnego stanowiska w tej sprawie na kolejnych posiedzeniach oraz do znacznego wzmocnienia unijnych środków ograniczających wobec Rosji, w tym poprzez nałożenie sankcji na osoby i podmioty prawne zaangażowane w decyzję o aresztowaniu i uwięzieniu Aleksieja Nawalnego; uważa ponadto, że Unia Europejska powinna nałożyć dodatkowe ukierunkowane środki ograniczające – w ramach globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka – na wszystkie osoby zaangażowane w ataki na Aleksieja Nawalnego lub ponoszące za nie odpowiedzialność;
10. wzywa Radę, aby nałożyła sankcje na rosyjskich oligarchów powiązanych z reżimem i najbliższym otoczeniem prezydenta Putina oraz na propagandystów medialnych, którzy posiadają aktywa w Unii Europejskiej i korzystają ze swobody podróżowania do państw członkowskich; uważa, że sankcje te należy również rozszerzyć na członków ich najbliższych rodzin; jest zdania, że Unia Europejska nie powinna już być miejscem przyjaznym dla rosyjskiego kapitału niewiadomego pochodzenia;
11. wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby opracowały nową strategię stosunków między UE i Rosją, koncentrującą się na wsparciu dla społeczeństwa obywatelskiego oraz propagującą wartości demokratyczne, praworządność, prawa podstawowe i prawa człowieka; wzywa UE i jej państwa członkowskie do krytycznego przeglądu współpracy z Rosją na różnych platformach polityki zagranicznej oraz w ramach projektów takich jak Nord Stream 2, których ukończenia UE musi natychmiast zaprzestać;
12. wzywa rząd Rosji i Dumę Państwową do zrewidowania ram prawnych dotyczących wyborów oraz przepisów o agentach obcego wywiadu i organizacjach niepożądanych, by ułatwić pluralizm oraz wolne i uczciwe wybory zgodnie ze standardami międzynarodowymi, a także stworzyć równe warunki działania dla kandydatów opozycyjnych; domaga się, aby rząd rosyjski zagwarantował wszystkim demokratycznym partiom równy dostęp i równe szanse podczas zbliżających się wyborów do Dumy, ponieważ odmowa rejestracji partii jest nadużyciem procedury rejestracji, niszczącym rywalizację polityczną i demokrację pluralistyczną; podkreśla, że istnieje coraz większa zbieżność postaw i strategii działania między rosyjskim reżimem a dyktaturą na Białorusi; zauważa, że oba reżimy obawiają się coraz głośniejszego wyrażanego przez obywateli postulatu zmian i dlatego oszustwo wyborcze stanowi dla nich wygodne rozwiązanie polityczne;
13. ubolewa, że Aleksiej Nawalny nie mógł wystąpić przed Komisją Zagadnień Prawnych i Praw Człowieka Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy (PACE), co zaplanowano na 19 stycznia 2021 r., podczas gdy rosyjska delegacja parlamentarna została niedawno dopuszczona do ponownego udziału w tym zgromadzeniu;
14. ponawia apel do Europejskiej Służby Spraw Zagranicznych i państw członkowskich o dalsze ściśle monitorowanie sytuacji w zakresie praw człowieka w Federacji Rosyjskiej oraz wzywa delegaturę UE w Rosji i ambasady państw członkowskich, aby nadal śledziły przebieg postępowań sądowych dotyczących organizacji i działaczy społeczeństwa obywatelskiego oraz polityków opozycji, w tym sprawę Aleksieja Nawalnego; wzywa UE do zwiększenia wsparcia dla rosyjskich dysydentów, organizacji pozarządowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz niezależnych mediów i dziennikarzy;
15. wzywa państwa członkowskie UE, aby skoordynowały swoje stanowiska wobec Rosji i mówiły jednym głosem na dwustronnych i wielostronnych forach dialogu z władzami rosyjskimi; podkreśla ponadto, że UE powinna wykorzystać zmianę administracji w Waszyngtonie do wzmocnienia jedności transatlantyckiej na rzecz ochrony demokracji i podstawowych wartości przed reżimami autorytarnymi; przypomina, że Parlament wspiera naród rosyjski w walce o podstawowe wolności, prawa człowieka i demokrację;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, a także prezydentowi, rządowi i Dumie Państwowej Federacji Rosyjskiej.